

Ar tinkama insulto rizikos veiksnių korekcija?

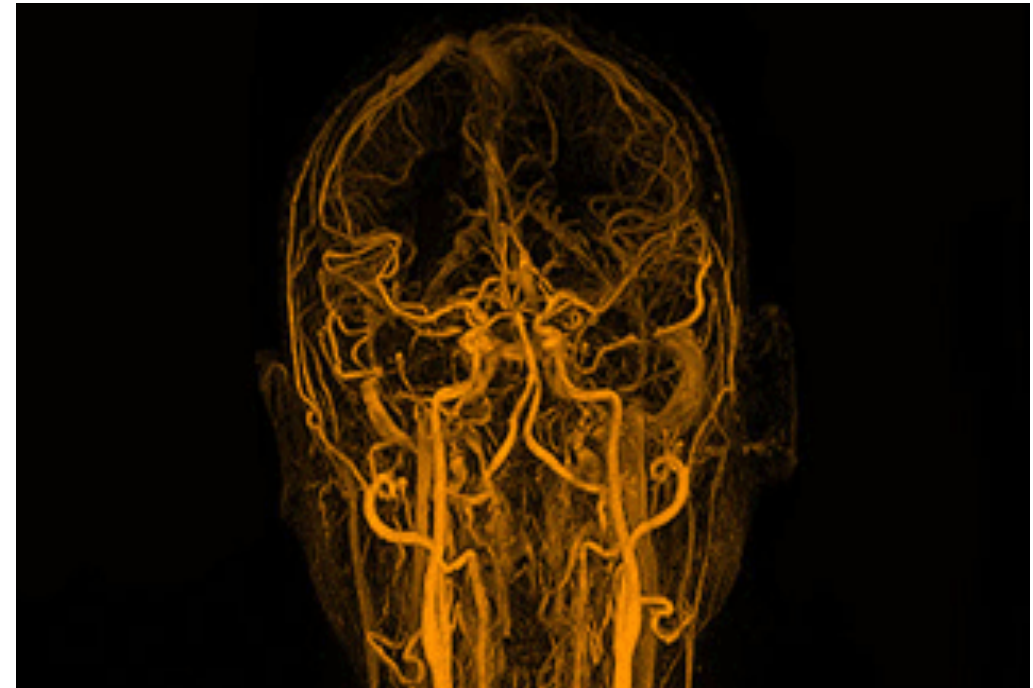
R. Macaitytė

E. Galvanauskaitė

LSMU Kauno klinikos

Neurologijos klinika

- Nepaisant esamų gydymo metodų, insultas išlieka penkta mirties priežastimi ir viena dažniausių priežasčių, sukeliančių ilgalaikę negalią¹.
- Pirminė profilaktika išlieka geriausia prevencinė priemonė, mažinanti insulto dažnį, žinant, kad maždaug 77 proc. išeminių insultų yra įvykę pirmą kartą gyvenime².

1. Kochanek KD, Murphy SL, Xu J, Tejada-Vera B, Deaths: final data for 2014. National Vital Statistics Reports. 2016;65:1–122

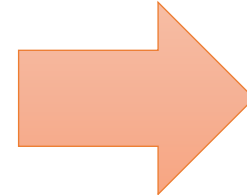
2. Goldstein LB, Bushnell CD, Adams RJ, Appel LJ, Braun LT, Chaturvedi S, et al. Guidelines for the primary prevention of stroke: a guideline for healthcare professionals from the American Heart Association/American Stroke Association. Stroke. 2011; 42:517-84

Rizikos veiksniai

Nemodifikuojami rizikos veiksniai	Modifikuojami rizikos veiksniai
Amžius	Arterinė hipertenzija
Lytis	Rūkymas
Rasė/Tautybė	Dieta
	Fizinis neaktyvumas
	Juosmens-klubų santykis
	Hiperlipidemija
	Cukrinis diabetas
	Alkoholio suvartojimas
	Širdies ligos
	Apolipoproteinas B/A1
	Genetika

Rizikos veiksniai

Nemodifikuojami rizikos veiksniai	Modifikuojami rizikos veiksniai
Amžius	Arterinė hipertenzija
Lytis	Rūkymas
Rasė/Tautybė	Dieta
	Fizinis neaktyvumas
	Juosmens-klubų santykis
	Hiperlipidemija
	Cukrinis diabetas
	Alkoholio suvartojimas
	Širdies ligos
	Apolipoproteinas B/A1
Genetika	

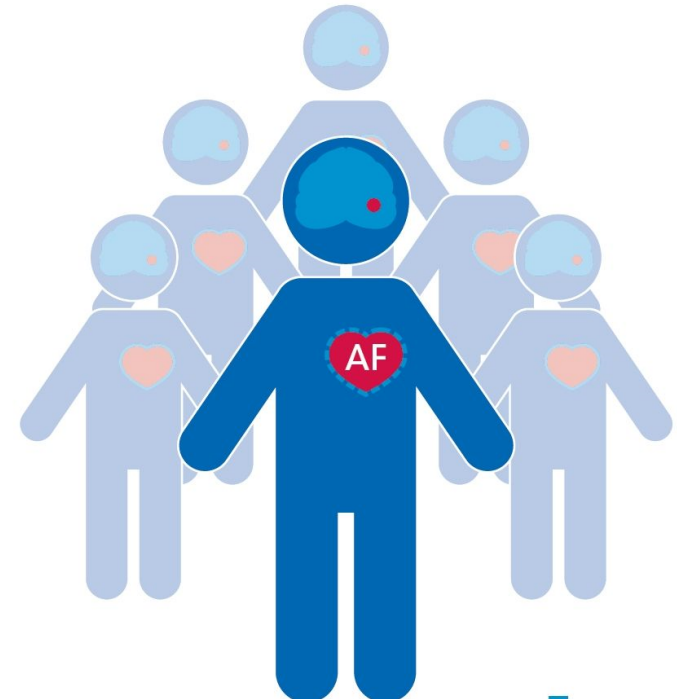
Lemia maždaug
90 proc. insultų

Boehme AK, Esenwa C, Elkind MS V. Stroke Risk Factors, Genetics, and Prevention. *Circ. Res.* 2017;120(3):472

O'Donnell MJ, Xavier D, Liu L, Zhang H, Chin SL, Rao-Melacini P, et al. Risk factors for ischaemic and intracerebral haemorrhagic stroke in 22 countries (the INTERSTROKE study): a case-control study. *Lancet.* 2010;376:112–123.

Prieširdžių virpėjimas

- Paplitimas: > 3 proc. išsivysčiusiose šalyse;
- Paveikia > 33 milijonus gyventojų pasaulyje;
- Siejamas su:
 - ✗ dažnesnėmis hospitalizacijomis
 - ✗ blogesnėmis ligų išėjimais
 - ✗ blogesne gyvenimo kokybe.

Prieširdžių virpėjimas

- Prieširdžių virpėjimas 5 kartus didina išeminio insulto riziką.

Prieširdžių virpėjimas

- Skirtingų autorių duomenimis, 23-29 proc. pacientų, sergančių insultu, buvo nustatytas prieširdžių virpėjimas.
- Išeminio insulto rizika gali būti sumažinama apie 60-70 proc. paskyrus antikoaguliacinį gydymą rizikos grupėje esantiems pacientams.

Prieširdžių virpėjimas

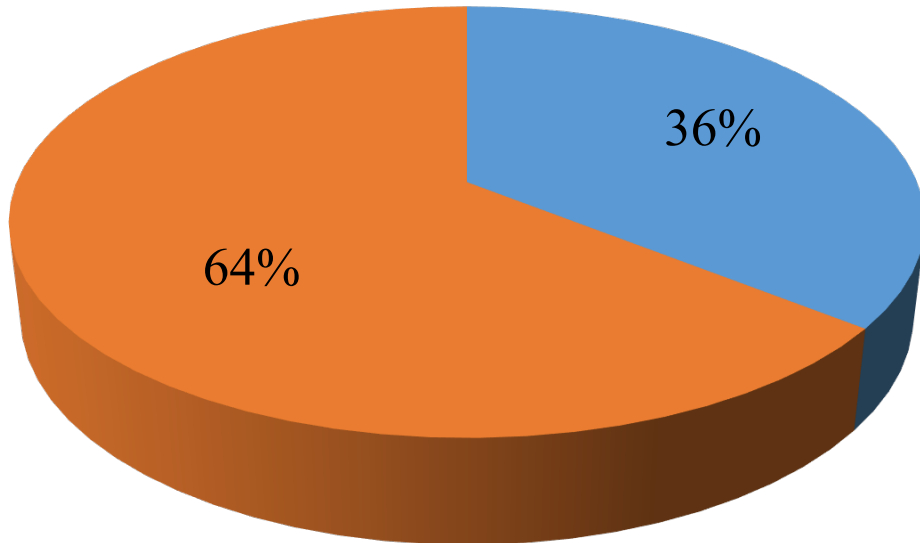
- Ar visi pacientai gauna tinkamą gydymą?
 - GLORIA-AF duomenimis naujai nustatčius nevožtuvinės kilmės prieširdžių virpėjimą pacientams, turintiems insulto riziką, 20 proc. analizuojamų pacientų negavo peroralinių antikoagulantų¹.
 - Autoriai nurodė, kad pacientams, kuriems įvyko išeminis galvos smegenų insultas, maždaug 4 iš 5 pacientų nebuvo pasiekę terapinės antikoaguliacijos².

1. Mcintyre WF, Conen D, Olshansky B, Halperin JL, Hayek E, Huisman M V. Stroke prevention strategies in North American patients with atrial fibrillation: the GLORIA-AF registry program
2. Xian Y, O'Brien EC, Liang L, Xu H, Schwamm LH, Fonarow GC, et al. Association of preceding antithrombotic treatment with acute ischemic stroke severity and in-hospital outcomes among patients with atrial fibrillation. JAMA. 2017; 317(10):1057–67

Mūsų duomenys

Prieširdžių virpėjimas

■ Turėjo ■ Neturėjo

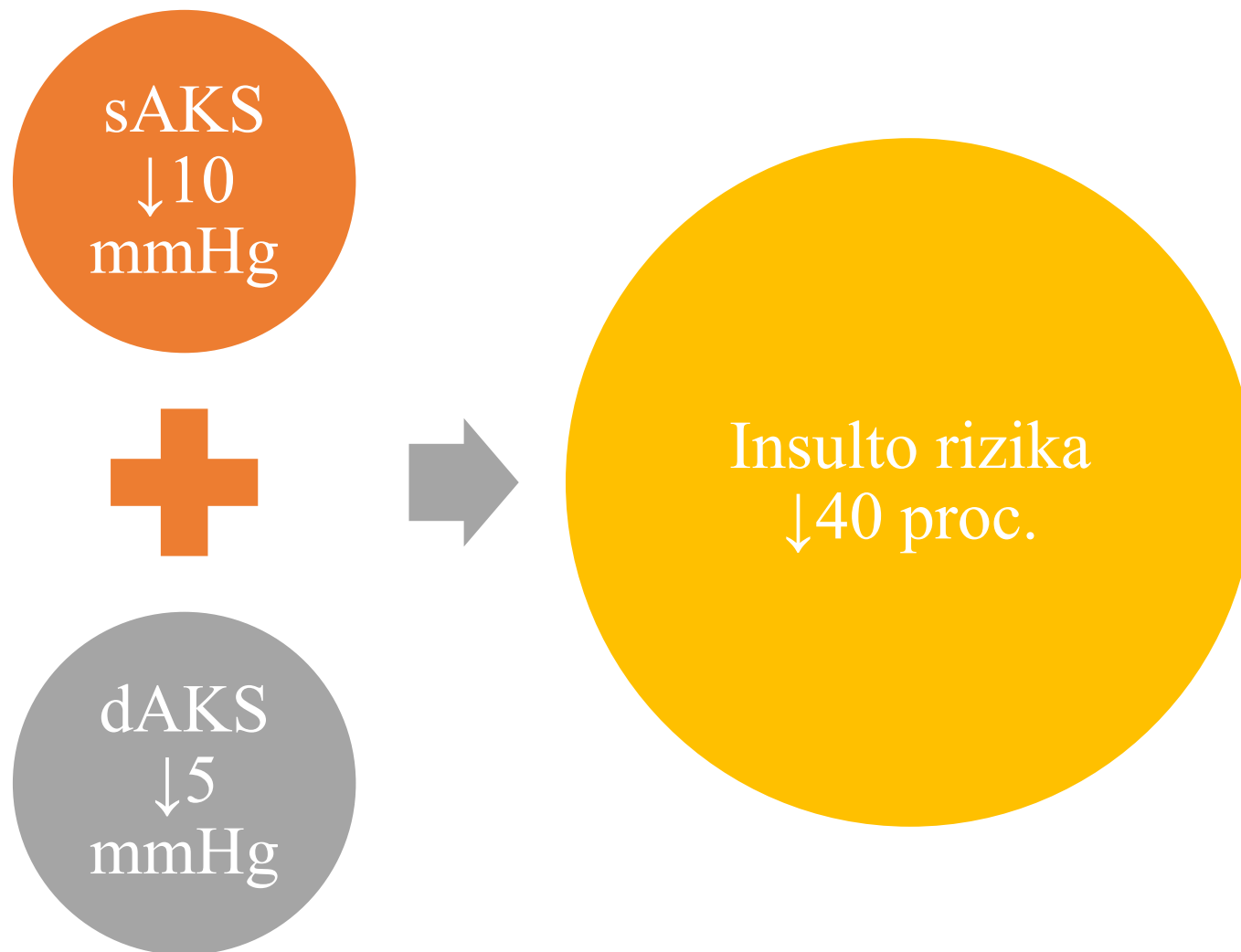
Iš jų
antikoagulantus
vartojo 10,9 proc.

Arterinė hipertenzija

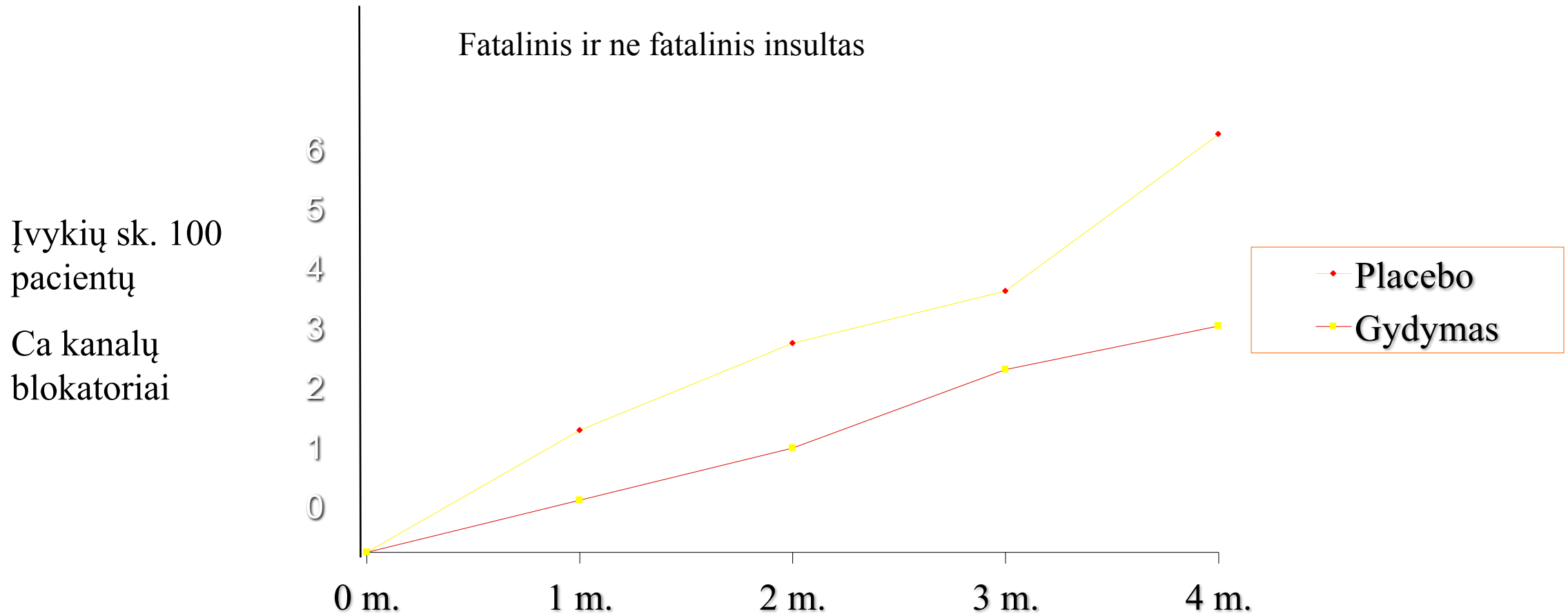
- Svarbiausias modifikuojamas insulto rizikos veiksnys.

Arterinė hipertenzija

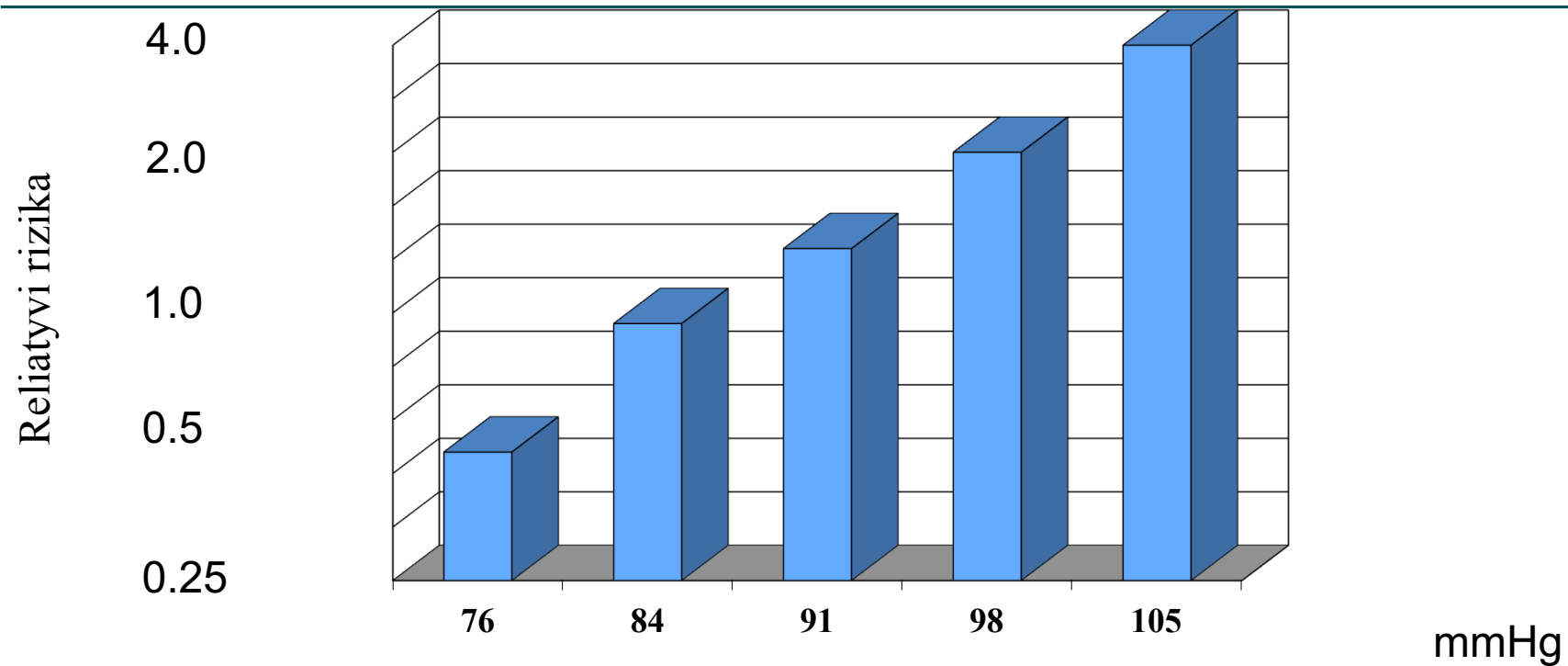

Arterinė hipertenzija

Arterinė hipertenzija

Insulto rizika – vid. diastolinis KS

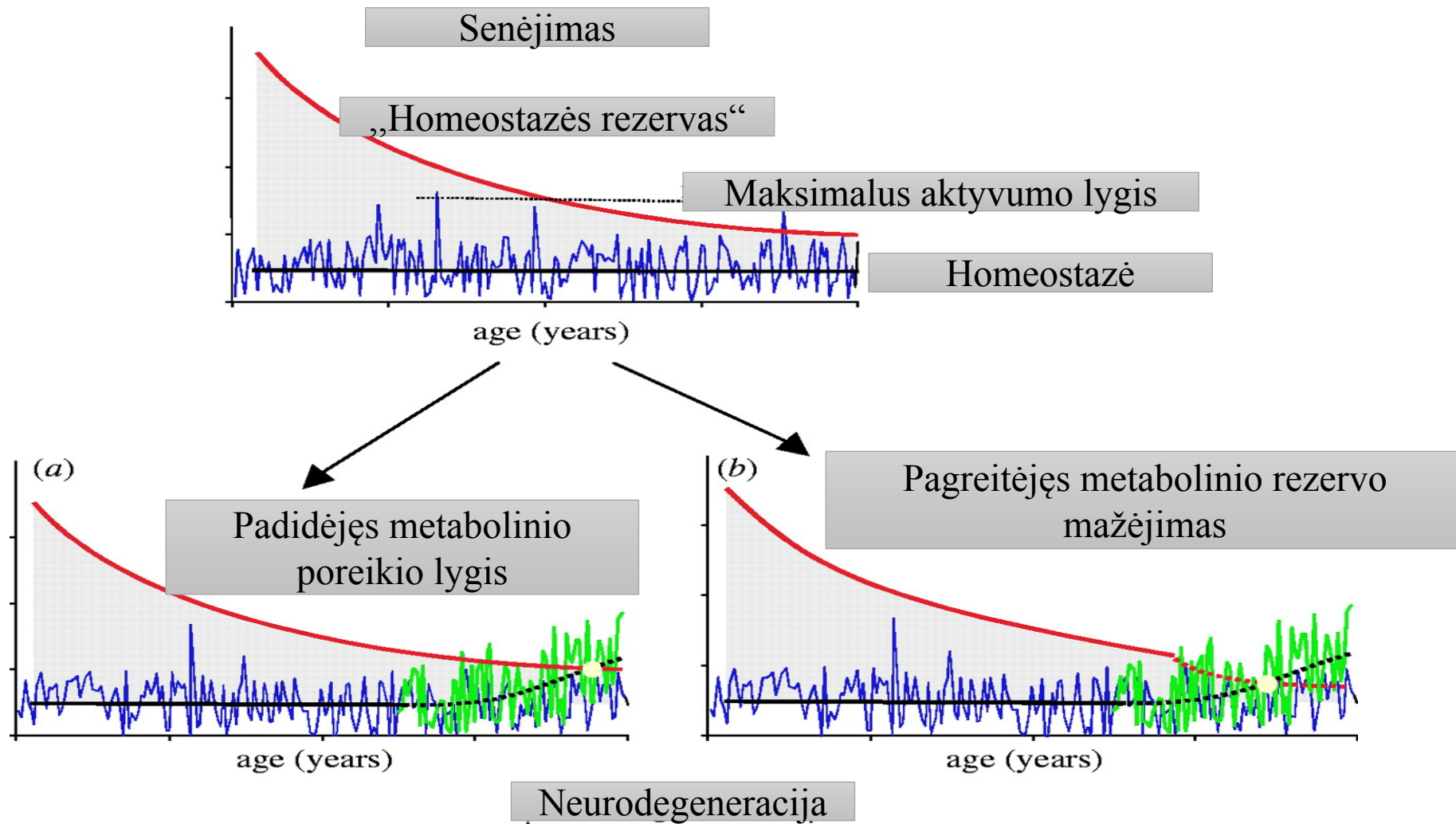

Arterinė hipertenzija. “The lower is the better”

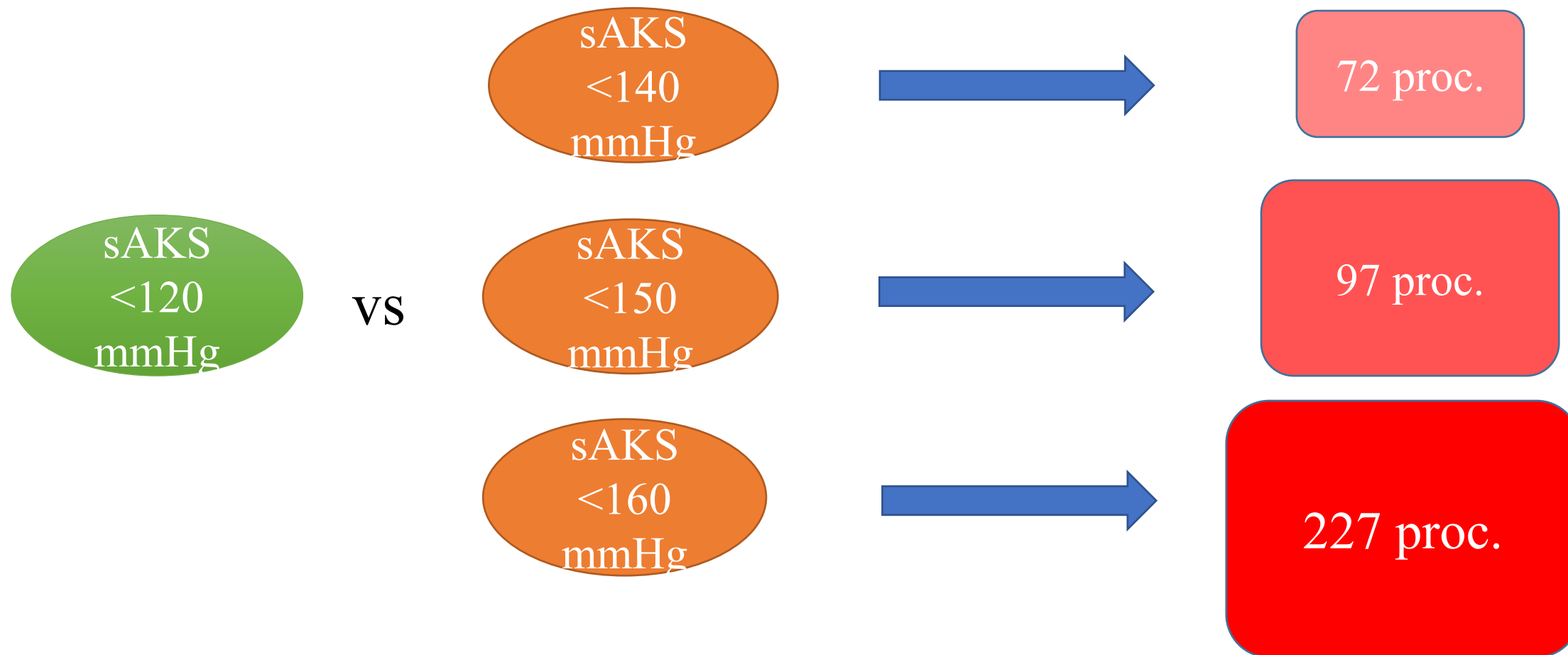
2017 metais amerikiečių atliktoje mokslinių tyrimų apie sistolinio kraujospūdžio (sAKS) mažinimo įtaką kardiovaskuliniams susirgimams ir mirtingumui metaanalizėje buvo nustatyta, kad mažiausia insulto rizika buvo pacientams, kurių sistolinis kraujospūdis buvo mažesnis nei 120mmHg.

Ar pernelyg sumažinę sAKS nepabloginsime smegenų perfuzijos?

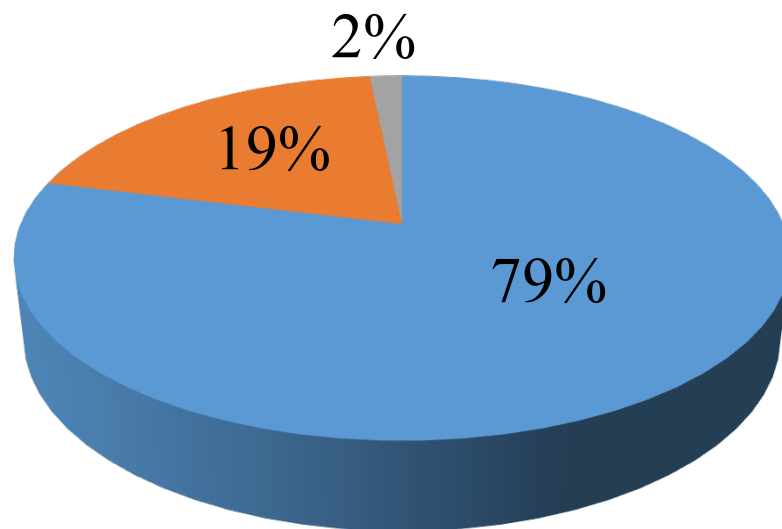
Arterinė hipertenzija

Mūsu duomenys

Arterinė hipertenzija

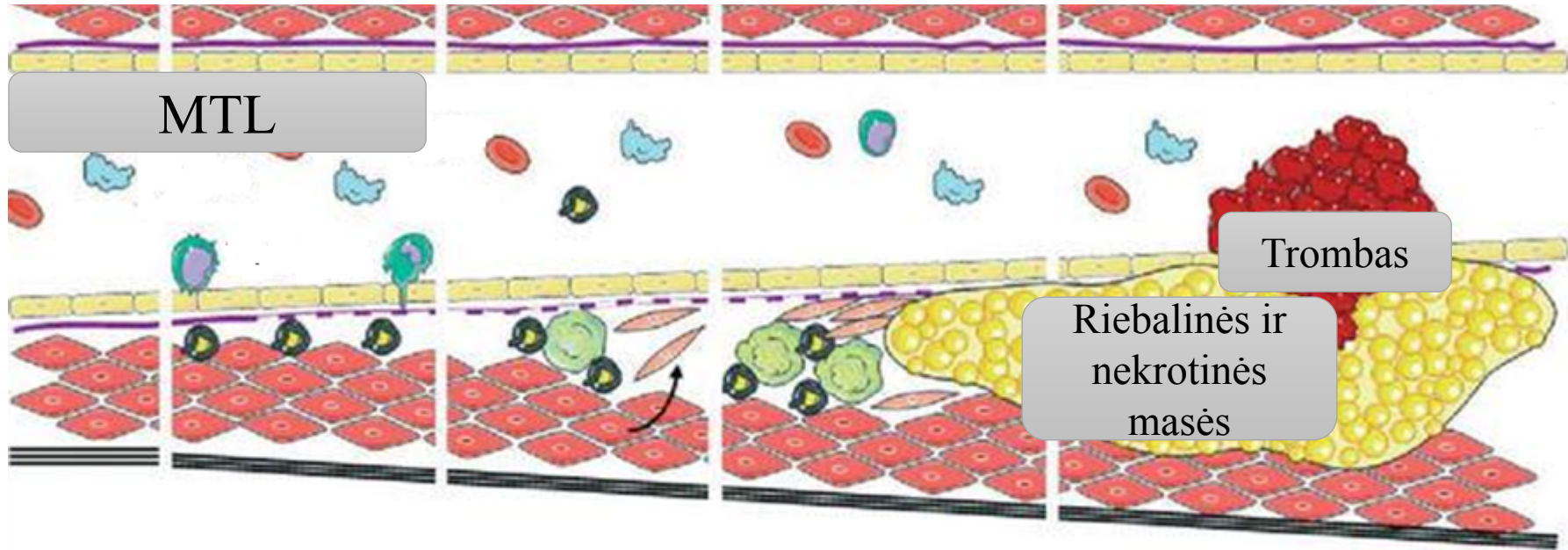
■ Taip ■ Ne ■ Nežinoma

Dislipidemija

Cholesterolis

MTL

Trombas

Riebalinės ir
nekrotinės
masės

Endotelio
disfunkcija

Monocitų
infiltracija

Migracija
Proliferacija
Uždegimas
Endotelio ir
lygiųjų raumenų
pažeidimas

Plyšimas ir trombozė

Dislipidemija

- Amerikiečių mokslininkai įvertino pacientų iš REGARDS studijos cholesterolio ir jo frakcijų ryšį su insultu

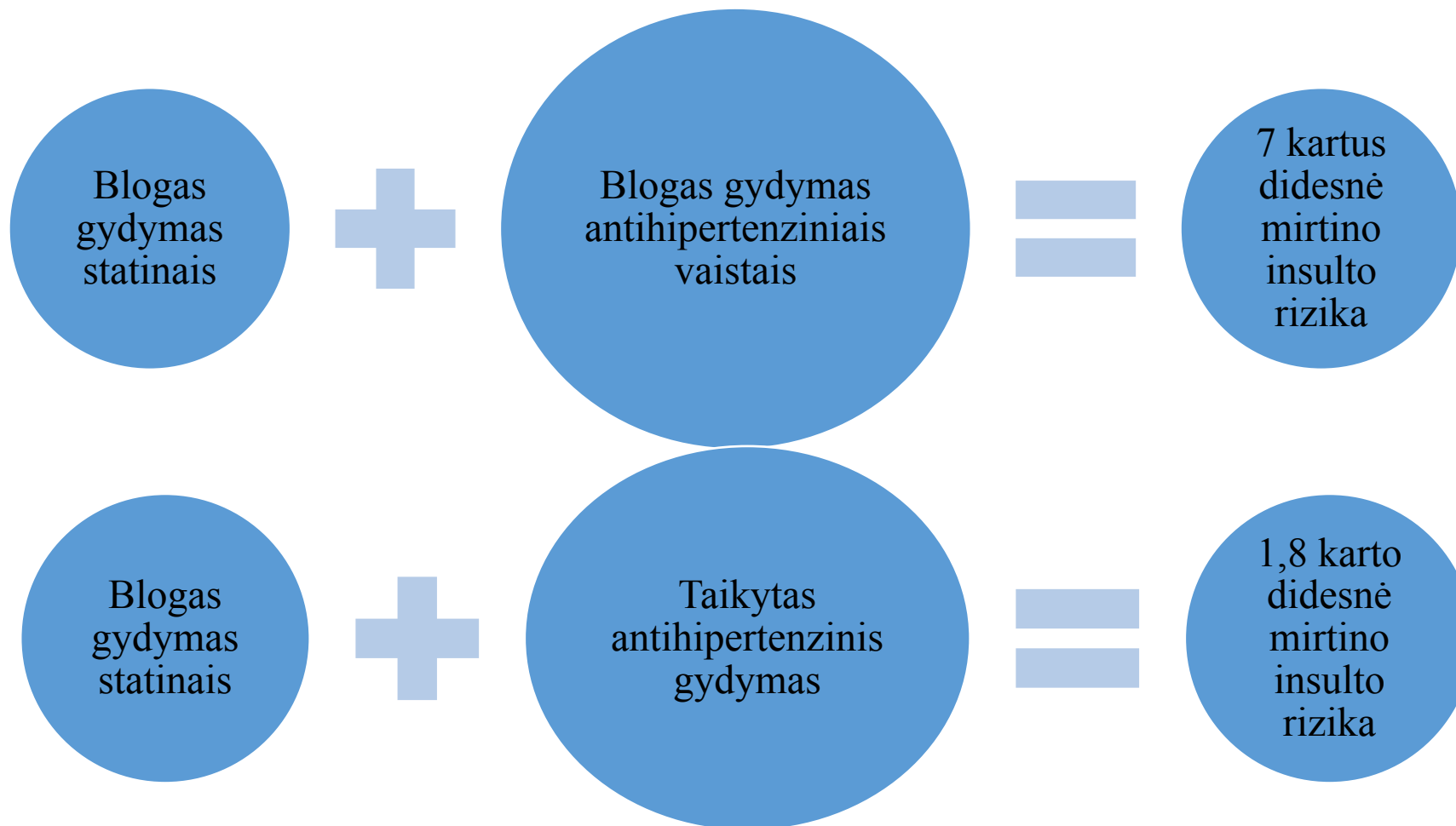
	Insulto rizikos padidėjimas
MTL	8 proc.
Ne didelio tankio cholesterolis (Bendras cholesterolis – DTL)	10 proc.

Dislipidemija

- Dislipidemija, kartu su arterine hipertenzija, yra vienas pagrindinių insulto rizikos veiksnių, ir šiam veiksniai koreguoti yra sukurta efektyvi medikamentinė terapija.
- Įvairiais tyrimais nustatyta, kad statinų vartojimas sumažina insulto riziką 15 – 25 proc., neatsižvelgiant į paciento pradinę kardiovaskulinę būklę.

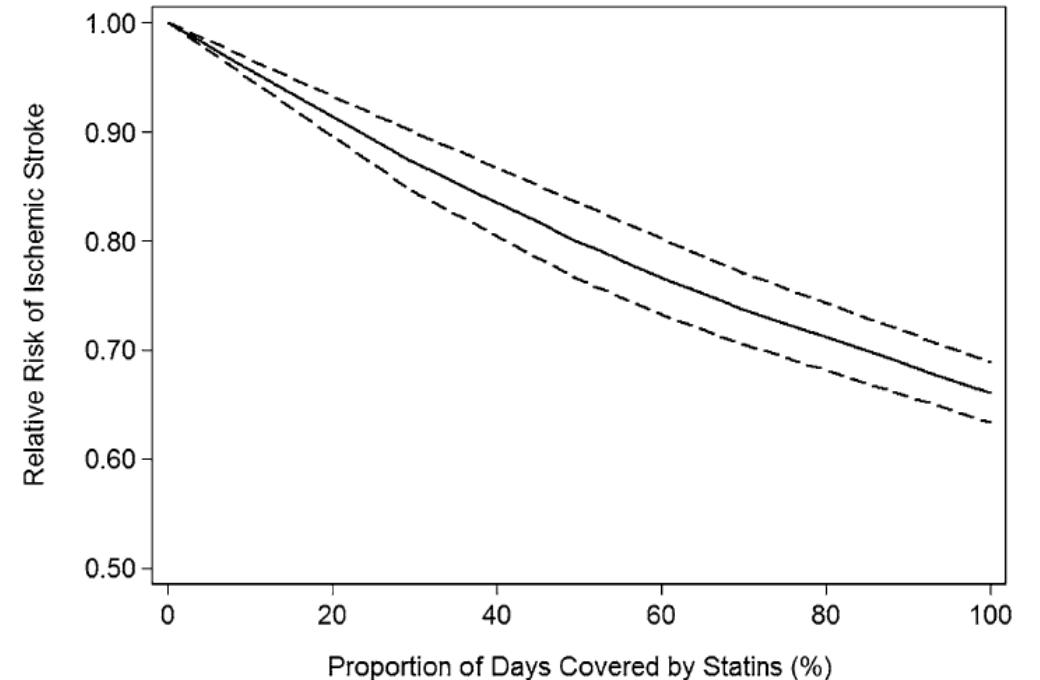
Dislipidemija

- Gydomo režimo laikymasis ir insulto rizika

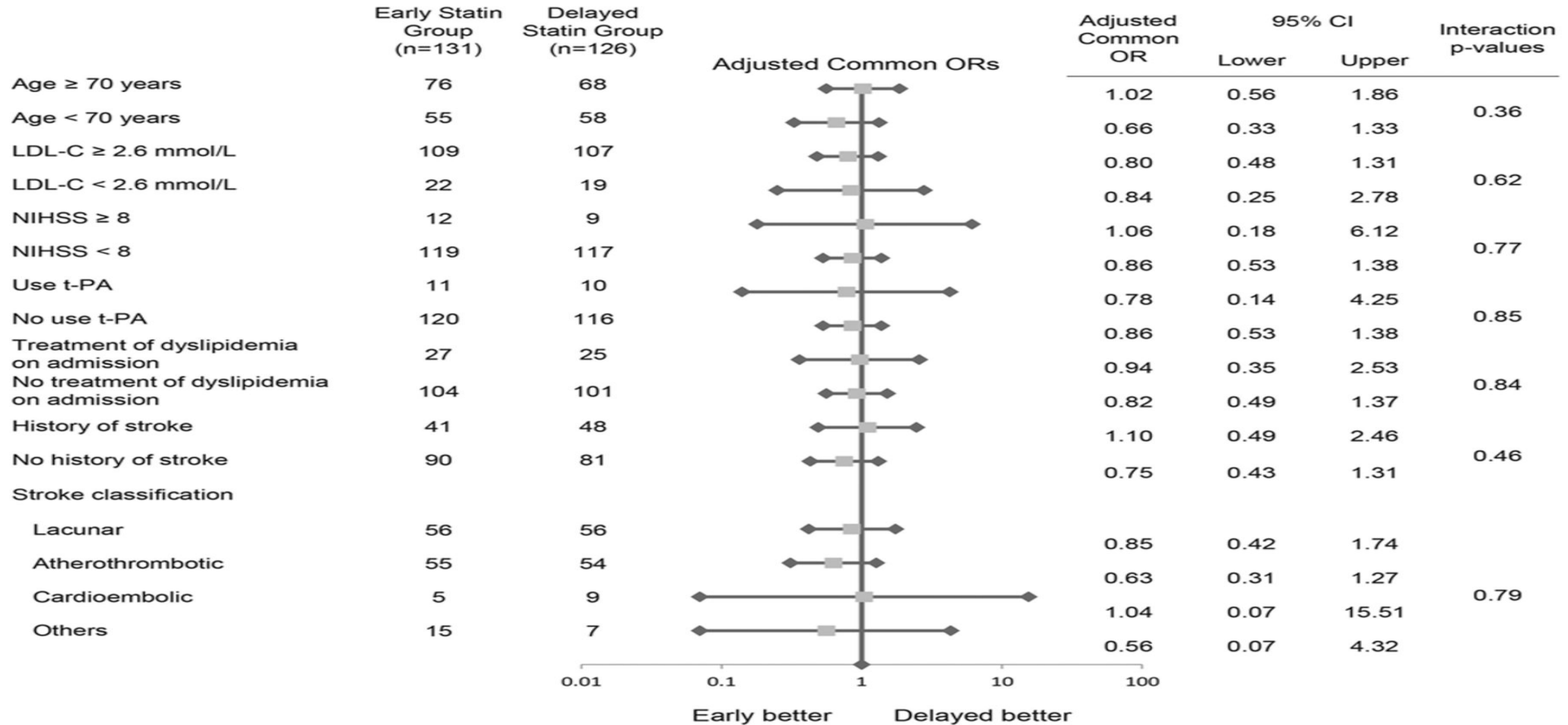

Dislipidemija

- Nustatytas statistiškai reikšmingas atvirkštinis ryšys tarp gydymo režimo laikymosi ir insulto rizikos.
- 20 procentų geresnis gydymo režimo laikymasis, sumažina insulto riziką 8 procentais.

Dislipidemija

Nėra žymaus poveikio ankstyvaus statino taikymo pagal mRS 90 dienų laikotarpyje.

Mūsų duomenimis

Tirta 140 pacientų

55 proc. nustatyta dislipidemija

Kokios yra statinų nevartojimo priežastys?

- Informacijos apie statinų naudą neturėjimas?
- Naudos-žalos santykio nežinojimas?
- Kaina?
- Šalutiniai poveikiai? Informacija apie juos?

Dieta

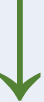
- Manoma, kad pakankamas vaisių ir daržovių, ankštinių augalų, nerafinuotų grūdų, žuvies, mažesnis gyvulinės kilmės produktų vartojimas, yra viena iš optimalių insulto prevencijos priemonių, dėl savo reikšmės pagrindiniams insulto rizikos veiksniams (aukštam arteriniam kraujo spaudimui, hiperlipidemijai, hiperglikemijai).
- Su didele insulto rizika siejamas didelį druskos kiekį, mažą vaisių, daržovių ir grūdinių kultūrų turintis racionas.

Lakkur S, Judd SE. Diet and Stroke: Recent Evidence Supporting a Mediterranean-Style Diet and Food in the Primary Prevention of Stroke. *Stroke*. 2015;46:2007-11.

Rees K, Dyakova M, Wilson N, Ward K, Thorogood M, Brunner E. Dietary advice for reducing cardiovascular risk. *Cochrane Database Syst Rev*. 2013:CD002128

Dieta

Natris	Kalis	Skaidulinės medžiagos	Folatai
Didelis druskos suvartojimas	Bent 1,5g kalio per dieną	Didesnis skaidulinių medžiagų suvartojimas	Folatų vartojimas
Insulto dažnis	Insulto tikimybė	Insulto tikimybė	Insulto rizika
 24 proc.	 20 proc.	 13 proc.	

Dieta

- Kai kurių autorių duomenimis, Viduržemio jūros dieta insulto dažnį sumažino 39 proc.¹
- Šokolado suvartojimas siejamas su mažesne insulto rizika moterims.²
- Puodelis kavos (su kofeinu ar be kofeino) sumažina insulto riziką apie 10 proc.³

1. Lakkur S, Judd SE. Diet and Stroke: Recent Evidence Supporting a Mediterranean-Style Diet and Food in the Primary Prevention of Stroke. *Stroke*. 2015;46:2007-11

2. Dong J-Y, Iso H, Yamagishi K, Sawada N, Tsugane S, Japan Public Health Center-based Prospective Study Group, Chocolate consumption and risk of stroke among men and women: A large population-based, prospective cohort study, *Atherosclerosis* (2017)

3. Bernstein AM, de Koning L, Flint AJ, et al. Soda consumption and the risk of stroke in men and women. *Am J Clin Nutr* 2012;95(5): 1190Y1199. doi:10.3945/ajcn.111.030205

Gyvenimo būdo veiksniai

- Fizinis aktyvumas
- Mažina insulto riziką dėl mažėjančio AKS, poveikio į glikemiją ir kūno svorį.
- Alkoholio suvartojimas
- Priklauso nuo suvartojamo alkoholio kiekio (≤ 2 SAV vyrams ir ≤ 1 SAV moterims) turi apsauginį poveikį nuo insulto, tačiau piktnaudžiavimas alkoholiu didina išeminio galvos smegenų insulto riziką.

Gyvenimo būdo veiksniai

- Rūkymas
 - Vienas svarbiausių rizikos veiksnių. Lemia apie 15 proc. mirčių nuo insulto.
 - Insulto rizika priklauso nuo suvartojamų cigarečių kiekio.
 - Metus rūkyti insulto rizika ženkliai sumažėja ir beveik išnyksta po 2-4 metų nuo rūkymo metimo.

Nutukimas

Insulto rizika 1,000 gyv./m.:

<i>MHNW</i>	<i>MUNW</i>	<i>MHO</i>	<i>MUO</i>
0.56	2.61	0.61	2.76

MHNW- „metaboliškai sveiki“, normalaus svorio

MUNW- metabolinis sindromas normalaus svorio

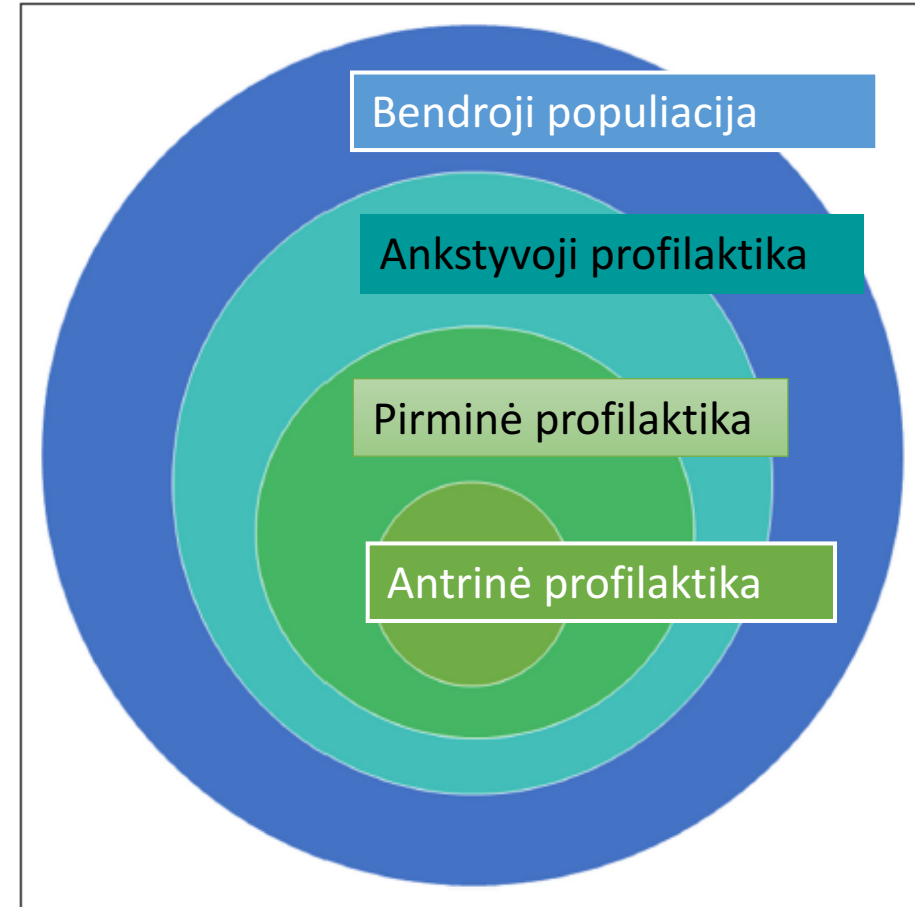
MHO- „metaboliškai sveiki“ su nutukimu

MUO metabolinis sindromas su nutukimu

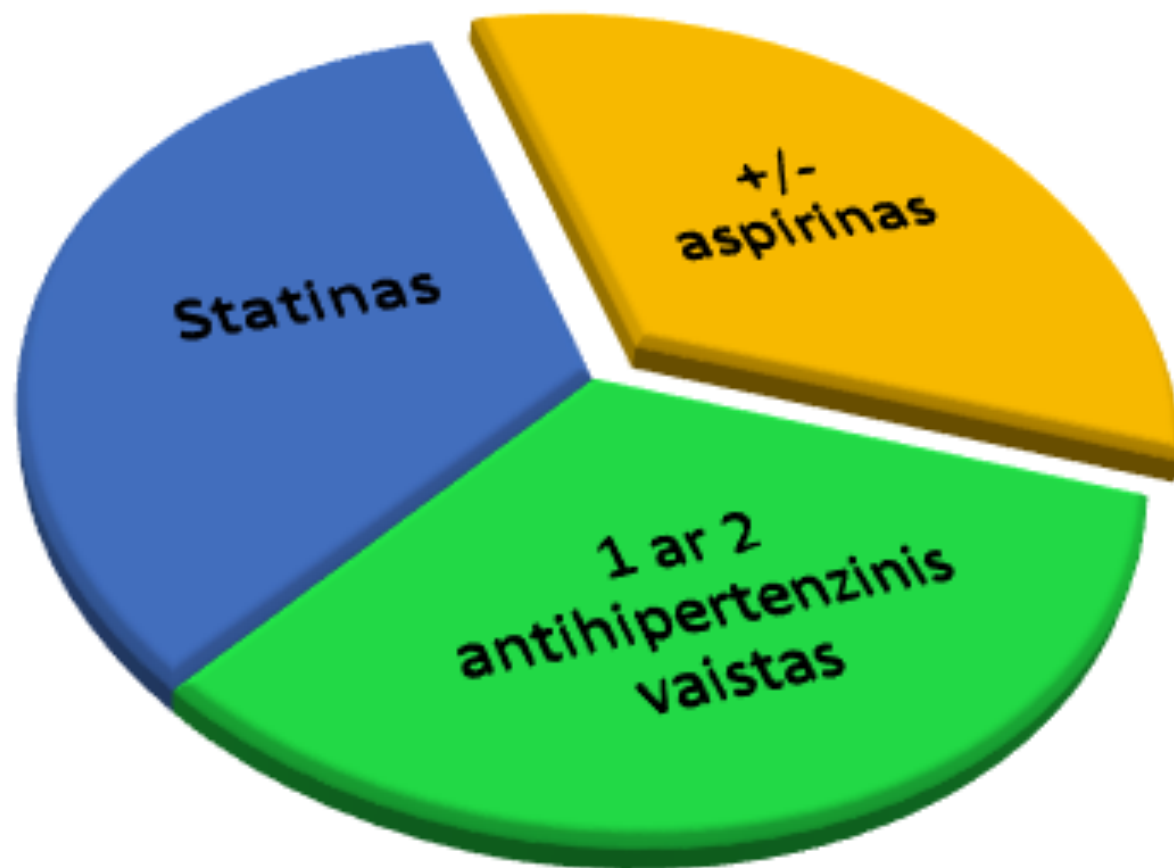
Insulto profilaktika

Didesnį dėmesį turėtume skirti rizikos veiksnių prevencijai iki susergant.

Pirminė profilaktika - „tobula piliulė“

“Tobula piliulē”

“Tobulesnē piliulē”

Ačiū už dāmes!